

aangevoerd kan bij gebrek aan belang buiten beschouwing blijven. De vordering van Den Haan dient alsnog te worden afgewezen. Den Haan zal als de in het ongelijk gestelde partij in de kosten van de eerste aanleg en het hoger beroep worden veroordeeld.

(...)

Nr. 159

HOF 'S-HERTOGENBOSCH
18 april 2002, nr. C0001134/HE
(Mrs. Bod, Huijbers-Koopman, Kranenburg)

Vordering uit onverschuldigde betaling; redelijk en billijkheid.

P. heeft met Finata valselijk een kredietovereenkomst gesloten op naam van Van E. De bank vordert het op de op naam van Van E. staande rekening gestorte bedrag als onverschuldigd betaald terug van Van E.; deze wist niet van die storting. In deze zaak doet zich niet voor dat de vordering in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is. Weliswaar moet worden aangenomen dat het feit dat het bedrag niet meer beschikbaar is, is veroorzaakt door opnamen en betalingen door P. ten laste van de rekening van Van E. maar nu het in deze zaak er voor moet worden gehouden dat Van E. P. tot haar bankrekening heeft gemachtigd en daarmee het risico heeft genomen dat P. daarvan mogelijk misbruik zou maken, ligt de onmogelijkheid tot afbetaling in de risicosfeer van Van E. Hieraan kan niet afdoen dat Van E. niet op de hoogte was van de geldlening en van de door P. aan de bank verstrekte valse machtiging noch dat het krediet geheel aan P. ten goede is gekomen en ook niet dat de tussenpersoon van de bank had behoren te constateren dat de handtekening onder de overeenkomst niet geheel overeenstemde met de handtekening van Van E. op de aan de bank of de tussenpersoon overgelegde kopie van haar paspoort.

(BW art. 6:2, 203)

Finata Bank N.V., te Amsterdam, appellante,
proc. mr. H. Post,

tegen
Van E., te Oss, geïntimeerde, proc. mr. J.H.M.
Erkens.

4. De beoordeling

4.1. Het gaat in dit hoger beroep om het volgende.

– Op 18 maart 1997 is tussen Finata en een persoon die door Finata op dat tijdstip verondersteld werd Van E. te zijn, een kredietovereenkomst tot stand gekomen, waarbij Finata een krediet heeft verstrekt van f 25 000, inclusief een kredietvergoeding van 7026,80 op basis van 10,7% per jaar, in totaal bedragende

f 32 026,80, terug te betalen in 60 opeenvolgende maandelijkse termijnen van f 533,78, voor de eerste maal te voldoen op 18 april 1997 en zo vervolgens tot aan de laatste termijn, welke diende te zijn voldaan op 18 maart 2002. Op de overeenkomst zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Kredietverlening Finata Bank N.V. 11-94, blad 1.

– Finata heeft het bedrag van f 25 000 op of omstreeks 21 maart 1997 gestort op rekeningnummer 1804.62.466 ten name van Van E. te Oss. Op of omstreeks 17 juli 1997 is bedoelde bankrekening ook op naam van P. komen te staan. Ten gevolge van opnames en betalingen door P. vertoonde de rekening ultimo 1997 een debetstand van nagenoeg f 30 000.

– Finata heeft Van E. voor de eerste maal bij brief van 22 december 1997 in gebreke gesteld en gesommeerd tot betaling van de destijds bestaande achterstand van f 533,78. Op 23 januari 1998 en 20 februari 1998 heeft Finata Van E. voor de tweede en derde maal gesommeerd tot betaling van de op dat moment bestaande achterstand van f 1067,56 respectievelijk f 1061,34.

– Bij tussenvonnis van 24 september 1999 heeft de rechtbank een comparitie van partijen bevolen, welke is gehouden op 26 oktober 1999. Bij die gelegenheid heeft Finata erkend dat Van E. het slachtoffer is geworden van oplichting.

– Op of omstreeks 7 juli 1999 heeft Van E. bij de Officier van Justitie te 's-Hertogenbosch aangifte gedaan van door P. en twee anderen (een natuurlijk persoon en een bedrijf) jegens haar gepleegde strafbare feiten, waaronder vervalsing van haar handtekening.

– Bij het vonnis waarvan beroep heeft de rechtbank de vordering van Finata tot terugbetaling van het resterende bedrag ad f 20 729,76 uit hoofde van onverschuldigde betaling afgewezen op gronden van redelijkheid en billijkheid.

4.2. De rechtbank heeft terecht overwogen dat Finata het bedrag van f 25 000 onverschuldigd aan Van E. heeft betaald door overmaking naar de op naam van Van E. gestelde bankrekening, en dat daarmee in beginsel op Van E. de verplichting rust tot terugbetaling aan Finata.

4.3. De vordering van Finata tot terugbetaling is niet toewijsbaar indien dit in de gegeven omstandigheden op de voet van artikel 6:2, lid 2, BW naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zou zijn (zie ook Hoge Raad 28 juni 1991, NJ 1992, 787). Hierop heeft het geschil in hoger beroep betrekking.

4.3.1. Met de eerste grief komt Finata terecht op tegen de overweging van de rechtbank dat Van E. de rekening in juli 1997 als een en/of rekening samen met P. heeft geopend en dat Van E. pas in september 1998 van het bestaan van de rekening in de periode daaraan voorafgaande en dan nog wel uitsluitend op haar naam, op de hoogte is gekomen.

4.3.2. Bij gelegenheid van de op 26 oktober

1999 gehouden comparitie van partijen heeft Van E. als volgt verklaard:

„De betaalrekening met het rekeningnummer 1804.62.466 (Rabobank Oss), waarvan ik afschriften in het geding heb gebracht, was bedoeld als een rekening van de heer P. en mij samen. De eerste drie maanden stond de rekening alleen op mijn naam, maar ik was in het geheel niet op de hoogte van wat zich met die rekening heeft voorgedaan.”

Ook in punt 10. van de conclusie van dupliek tevens akte houdende verzet wijziging van de grondslag van eis erkent Van E. dat het geld is gestort op een bankrekening die een paar maanden alleen op haar naam heeft gestaan. Uit het vorenstaande blijkt niet dat Van E. op 18 maart 1997 niets afwist van het bestaan van de bankrekening, slechts dat zij niet op de hoogte was van wat zich afspeelde met die bankrekening.

4.3.3. Uit de door Van E. overgelegde kopieën van rekeningafschriften blijkt dat het eerste afschrift van genoemde bankrekening is gedateerd op 24-3-97 en dat de rekening toen op naam van Van E. stond. In de toelichting op de eerste grief heeft Finata gesteld dat Van E. de rekening in maart 1997 heeft geopend. Van E. heeft dit niet betwist, zodat dit in hoger beroep als tussen partijen vaststaand moet worden aangenomen.

4.3.4. In dit licht bezien valt het aan Van E. toe te rekenen dat zij niet op de hoogte was van hetgeen zich op haar bankrekening heeft afgespeeld. Het had voorts op de weg van Van E. gelegen feitelijke informatie te verschaffen over de kennelijke bevoegdheid van P. om over de op haar naam staande bankrekening te beschikken. Bij gebreke van dergelijke feitelijke gegevens moet het ervoor gehouden worden dat Van E. P. tot haar bankrekening heeft gemachtigd. Daarmee heeft Van E. het risico genomen dat P. daarvan mogelijk misbruik zou maken.

4.3.5. Aangenomen moet worden dat het feit dat het bedrag van f 25 000 niet meer beschikbaar is, veroorzaakt is door opnamen en betalingen door P. ten laste van de rekening van Van E. Nu Van E. het beheer over haar bankrekening aan P. heeft overgedragen, ligt de onmogelijkheid tot terugbetaling in de risicosfeer van Van E. Hieraan kan niet afdoen dat Van E. niet op de hoogte was van de geldlening met Finata en van de door P. aan Finata verstrekte valse machtiging. Evenmin kan hieraan afdoen dat het krediet geheel aan P. ten goede is gekomen.

4.3.6. Voorzover in de laatste alinea van punt 16 van de conclusie van dupliek een beroep van Van E. op art. 6:204 lid 1 BW moet worden gelezen, wordt dit verworpen. De situatie bedoeld in dat artikel doet zich immers niet voor, nu Van E. niet wist dat Finata het bedrag van f 25 000 aan haar had overgemaakt.

4.3.7. Terecht heeft Van E. erop gewezen dat

ook aan Finata dan wel haar tussenpersoon Logisol enig verwijt gemaakt kan worden. Finata dan wel Logisol had behoren te constateren dat de handtekening onder de kredietovereenkomst niet geheel overeenstemde met de handtekening van Van E. op de aan Finata dan wel Logisol overgelegde fotokopie van haar paspoort. Tegenover hetgeen hiervoor onder 4.3.4 en 4.3.5 is overwogen kunnen deze verwijten aan Finata echter niet het oordeel rechtvaardigen dat het naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is dat de vordering tot terugbetaling van Finata op Van E. wordt toegewezen. Ook de derde grief slaagt derhalve.

4.4. Het vorenstaande leidt tot de slotsom dat het vonnis waarvan beroep niet in stand kan blijven en dat de vordering van Finata alsnog zal worden toegewezen. De tweede grief behoeft naast het hiervoor overwogene geen verdere behandeling.

(enz.)

Nr. 160

HOF ARNHEM

(Penitentiaire kamer)

23 december 2002, nr. TBS 2002/177

(Mrs. Rutgers van den Loef, Van den Heuvel, Lauwaars en drs. Mensing en Poll)

Rechter beveelt klinische observatie.

(Sv art. 509o)

(Post alia:)

Overwegingen:

De rechtbank heeft in haar beslissing van 2 augustus 2002 het – in hoger beroep herhaalde subsidiaire verzoek – als volgt verworpen:

„Hoewel de rechtbank zich het verzoek tot klinische observatie kan voorstellen, kan zij het niet inwilligen, aangezien in artikel 509o, vijfde lid, van het Wetboek van Strafvordering – anders dan in artikel 509g van het Wetboek van Strafvordering – niet een bevoegdheid aan de rechtbank wordt toegekend.”

Het hof kan zich met deze overweging niet verenigen, nu naar het oordeel van het hof de bevoegdheid tot het gelasten van een klinische observatie, hoewel niet uitdrukkelijk in de wet toegekend, maar geleet op de algemene onderzoeksmak van de rechter, wel degelijk aan de rechtbank danwel het hof toekomt. De beslissing van de rechtbank dient reeds daarom te worden vernietigd.

(...)